

SAMARQANDDA SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISH

Haqqulova Adiba Ochil qizi

“Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish”

kafedrasi stajyor o‘qituvchisi, QarMII

Annotatsiya: Davlat suv kadastrini «Suv va suvdan foydalanish to‘g‘risida»gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga muvofiq, suv resurslaridan oqilona foydalanishni tashkil etish, suv xo‘jaligi munosabatlarini tartibga solish, xo‘jalik faoliyatini, ekologik vaziyatni baholash maqsadida ishlab chiqiladi va yuritiladi hamda O‘zbekiston Respublikasi Davlat kadastrlari yagona tizimining tarkibiy qismi hisoblanadi.

Kalit so‘zlar: Davlat suv kadastrini, suv fondi, suv obyektlari.

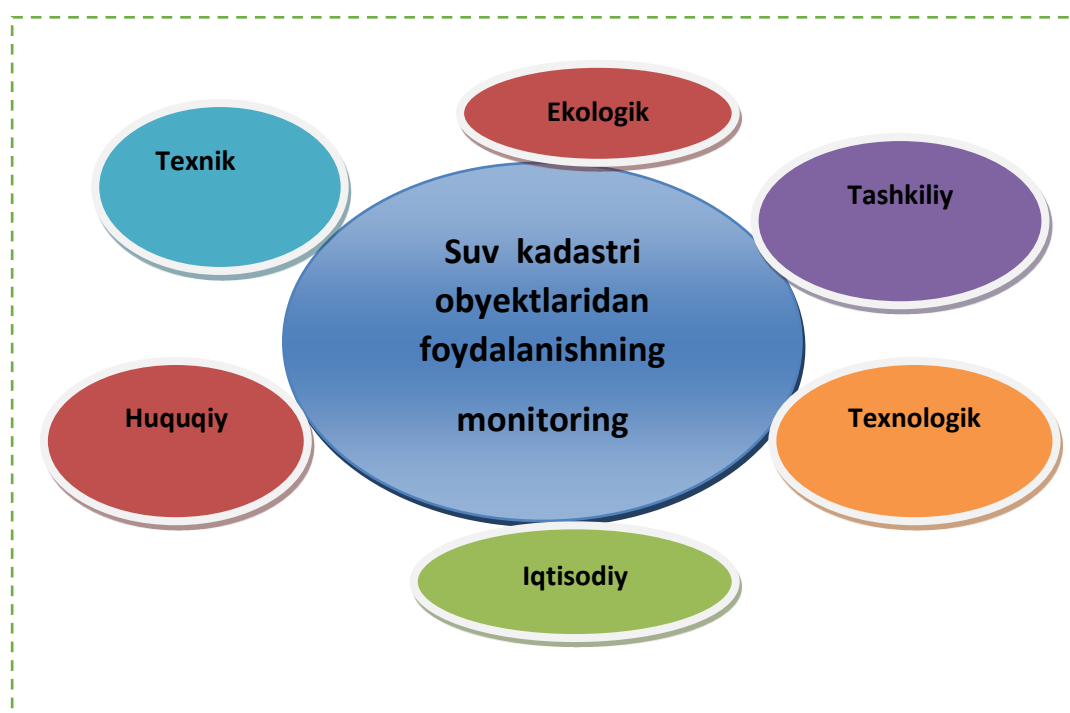
Abstract. The state water cadastre is developed and maintained in accordance with the Law of the Republic of Uzbekistan "On Water and Water Use" for the purpose of organizing the rational use of water resources, regulating water management relations, assessing economic activity and the environmental situation. and is a component of the unified system of state cadastres of the Republic of Uzbekistan.

Keywords: State water cadastre, water fund, water objects.

Davlat suv kadastrini obyektlaridan va suv resurslaridan samarali foydalanish, hududlarni kompleks rivojlantirish, yer resurslarini ekologik-meliorativ holatini yaxshilash uchun ma‘lumotlar bilan ta‘minlash, suv obyektlarini muhofaza zonalarini himoyalash hamda tashqi nojo‘ya ta‘sirlarni bartaraf etish, fermer xo‘jaliklari yellarini optimallashtirish, qishloq xo‘jalik ekinlarini joylashtirish, o‘simliklarni suvga bo‘lgan talabidan kelib chiqib gidromodul rayonlarda klasster tizimini joriy qilish hamda

irrigatsiya va melioratsiya inshootlarini rekonstruksiya qilish bo'yicha davlat dasturlarini amalga uchun chora tadbirlar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

- Suv obyektlari monitoringining asosiy maqsadlari:
- Suv obyektlaridagi suvning sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi omillarni bashorat qilish, oldini olish va bu omillar salbiy oqibatlarini bartaraf etish chora tadbirlarini amalga oshirish;
- Suv obyektlari muhofazasi chora tadbirlari samaradorligini baholash;
- Suv obyektlari ustidan davlat nazoratini tashkil qilish uchun axborot bilan ta'minlash;
- Suv obyektlarining suvlarining holatini nazorat qilish va boshqarish, suv resurslari hamda alohida muhofaza qilinadigan suvlardan foydalanishni nazorat qilish;

Davlat suv kadastri obektlaridan foydalanishning monitoring tizimini GAT model strukturasi

Suv obyektlari suvlarining holati o'zgarishini baholash va bashorat qilish barcha hududda suvdan tejimli foydalanishni asosi hisoblanadi. Biroq, bu muammoni hal etish uchun ham Davlat suv kadastri ham Suv obyektlari davlat monitoringi ma'lumotlaridan kompleks ravishda foydalanish kerak.

Hozirgi kunda yurtimizda suv kadastrı tizimini takomillashtirish ishlari olib borilmoqda. Masalan, suv kadastrı tizimini avtomatlashtirish masalasi kurib chiqilgan bo'lib, u quyidagi masalalarni hal etadi:

1. Yurtimizda suv kadastrı yuritilishini nazorat qilish;
2. Suv kadastrı ma'lumotlarining parametrlarini aniqlash, ma'lumotlar qayta ishlovi algoritmini ishlab chiqish va ko'chmas mulk bilan suv kadastrı bilan bog'liqligini aniqlash.
3. Suv obyektlari ma'lumotlar bazasining modelini yaratish kabi ustuvor vazifalardan iborat.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Аликулов, Ф., & Аралов, М. (2022). РЕЛЬЕФНИНГ РАҚАМЛИ МОДЕЛЛАРИНИ УЧУВЧИСИЗ УЧИШ АППАРАТЛАРИ ЁРДАМИДА ЯРАТИШ. *Innovatsion Texnologiyalar*, 1(4), 131–134. Retrieved from <https://ojs.qmii.uz/index.php/it/article/view/127>
2. Aralov, M. M. (2022). MUHANDISLAR TAYYORLASH TA'LIMINING MUAMMOLARI VA YUTUQLARI. *INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING*, 1(4), 107–111. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/iclt/article/view/2630>
3. Aralov, M. M., & Qilichev, Z. M. (2023). ТОПОГРАФИК CHIZMACHILIK FANINI O'QITISHDA BO'LAJAK MUHANDISLARNING GRAFIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISH TAHLILI. *Innovative Development in Educational Activities*, 2(7), 674–679. Retrieved from <https://openidea.uz/index.php/idea/article/view/1100>
4. Ibragimov Utkir Nurmat o'g'li, and Aralov Muzaffar Muxammadiyevich. 2022. "Topografik kartalar yaratishning asosiy usullari". *arxitektura, muhandislik va zamonaviy texnologiyalar jurnali* 1(4):31-33. <https://www.sciencebox.uz/index.php/arxitektura/article/view/4913>.

5. Nortoshov, A. G., Aralov, M. M., & Aliqulov, G. N. (2023). QISHLOQ XO‘JALIGI XARITALARINI YANGILASHDA MASOFADAN ZONDLASH MATERIALLARIDAN FOYDALANISH. *RESEARCH AND EDUCATION*, 2(3), 49–56. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/re/article/view/2669>
6. Мирмахмудов Э.Р., Ниязов В.Р., Аралов М.М. Анализ точности геодезических пунктов топографических карт вблизи промышленных объектов // *Universum: технические науки : электрон. научн. журн.* 2021. 2(83).
7. Мирмахмудов Э.Р., Ниязов В.Р., Аралов М.М. Проектирование геодезической сети сгущения в окрестности промышленных объектов // *Вестник науки. Научный журнал.* №5-1(7), С. 212-220.
8. Э.Р.Мирмахмудов, Э.Эгамбердиев, М.М.Аралов. Рекогносцировка пунктов геодезической сети в окрестности г. Карши. *Современная наука в условиях модернизационных процессов: проблемы, реалии, перспективы.* 2021. 261-267.
9. Aralov , M. M., & Oripov U.O. (2022). Yer monitoringini takomillashtirishda innovatsion texnologiyalarni tadbqiq etish usullari. *INTERNATIONAL CONFERENCE ON , 2022 - researchedu.org*
10. M.M Aralov, T.Y Bobonazarov. Dehqon xo‘jaliklarini kadastr ma’lumotlari bazasini takomillashtirish - *CONFERENCE ON LEARNING , 2022 - researchedu.org*
11. Aralov, M. M. (2022). MUHANDISLAR TAYYORLASH TA’LIMINING MUAMMOLARI VA YUTUQLARI. *INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING*, 1(4), 107–111. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/iclt/article/view/2630>
12. Aralov, M. M., Berdiyev, D. F., & Abdiaziziov, A. A. (2021). UCHUVCHISIZ UCHISH APPARATLARINI KARTOGRAFIYA SOHASIDA QO ‘LLASH TAMOYILLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(3), 671-676.
13. Aralov, M. M., Berdiyev, D. F., & Abdiaziziov, A. A. (2021). TEPAQO‘TON KONIDA QAZISH ISHLARINI NOBUDGARCHILIKSIZ OLIB BORISHNING

ISTIQBOLLI YECHIMLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(3), 619-624.

14. Aralov, M. M., Berdiyev, D. F., & Abdiraxmatov, N. A. (2021). GEODEZIK ISHLARDA SUN'YI YO'LDOSH ORQALI O'LCHASH USULLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(3), 378-382.

15. Muzaffar Muxammadiyevich Aralov, Dilshod Faxriddin O'G'Li Berdiyev, Fayzali Samiqulovich Safarov, & Ruslanbek Baxtiyor Ogli Eshonqulov. (2022). TALABALARNING KARTOGRAFIK CHIZMACHILIK KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISH JARAYONINI BOSHQARISH. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(2), 552-559.

16. MM Арало, ШМ Гулов, ДД Шоғдаров.(2022). Замонавий Геодезик Асбоблардан Фойдаланиб Топографик Съёмка Ишларини Бажариш. (2022): Барқарорлик ва етакчи тадқиқотлар онлайн илмий журнали, 1(2), 84-87. <http://www.sciencebox.uz/index.php/jars/article/view/751>.

17. Аликулов, F., & Аралов, M. (2021). GNSS ДАН ФОЙДАЛАНИБ ҚАРШИ ШАҲАР ҲУДУДИ ГЕОДЕЗИК ТАРМОҒИ КООРДИНАТАЛАРИНИ ЎЛЧАШ. Innovatsion Texnologiyalar, 2(42), 25-28. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=p_TkgnAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=p_TkgnAAAAJ:zYLM7Y9cAGgC